

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 15. septembra 2011 (15.09)
(OR. en)**

14268/11

**AUDIO 36
JEUN 48
TELECOM 126
CONSOM 144
JAI 630**

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ,
v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie

Dátum doručenia: 14.septembra 2011

Komu: Uwe CORSEPIUS, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: KOM(2011) 556 v konečnom znení

Predmet: **SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV o uplatňovaní odporúčania Rady z 24. septembra
1998 o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a odporúčania
Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra 2006 o ochrane
neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a o práve na vyjadrenie vo
vzťahu ku konkurencieschopnosti európskeho priemyslu audiovizuálnych
a online informačných služieb - OCHRANA DETÍ V DIGITÁLNOU
SVETE -**

Delegáciám v prílohe zasielame dokument Komisie KOM(2011) 556 v konečnom znení.

Príloha: KOM(2011) 556 v konečnom znení

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 13.9.2011
KOM(2011) 556 v konečnom znení

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**o uplatňovaní odporúčania Rady z 24. septembra 1998 o ochrane neplnoletých osôb a
ľudskej dôstojnosti a odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra 2006
o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a o práve na vyjadrenie vo vzťahu ku
konkurencieschopnosti európskeho priemyslu audiovizuálnych a online informačných
služieb**

- OCHRANA DETÍ V DIGITÁLNO M SVETE -

{SEK(2011) 1043 v konečnom znení}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

o uplatňovaní odporúčania Rady z 24. septembra 1998 o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra 2006 o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a o práve na vyjadrenie vo vzťahu ku konkurencieschopnosti európskeho priemyslu audiovizuálnych a online informačných služieb - OCHRANA DETÍ V DIGITÁLNO M SVETE -

1. ÚVOD

Cieľom odporúčaní z roku 1998 a 2006 o ochrane neplnoletých osôb¹ bolo upozorniť členské štáty a podniky v dotknutom odvetví na nové problémy pri ochrane neplnoletých osôb v elektronických médiách, predovšetkým na problémy súvisiace so zavádzaním a rastúcim významom online služieb. Vzhľadom na skutočnosť, že regulácia nedokáže vždy držať krok s týmto vývojom, sa im adresovala výzva podporovať a rozvíjať primerané rámcové podmienky aj inými než len čisto právnymi spôsobmi, napr. prostredníctvom spolupráce so zainteresovanými stranami a spolu- či samoregulácie².

Medzičasom sa v spôsobe, v akom spotrebitelia, najmä neplnoletí, využívajú médiá, zaznamenali dramatické zmeny, ktoré sa neustále zrýchľujú. Neplnoletí médiá v čoraz väčšej miere využívajú prostredníctvom mobilných zariadení vrátane (online) videohier a na internete existuje čoraz viac mediálnych služieb na požiadanie. Novým javom od posledného odporúčania sú stránky sociálnych sietí, ktoré získali mimoriadne významné postavenie, ako u jednotlivých používateľov, tak aj z hľadiska spoločnosti. Je možné, že nás čakajú ďalšie zmeny, ktoré si v súčasnosti nevieme ani predstaviť.

Tieto nové trendy ponúkajú neplnoletým mnohé príležitosti, ale zároveň so sebou prinášajú niektoré otázky týkajúce sa ich ochrany vzhľadom na skutočnosť, že rodičia neraz majú ťažkosti vykonávať svoje povinnosti v súvislosti s novými technologickými výrobkami a službami, o ktorých spravidla vedia menej ako ich deti. Preto si musíme položiť otázku, či sú súčasné politiky ešte stále vhodné a primerané na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany neplnoletých osôb na celom území Európy.

¹ 1998: Odporúčanie a Rady z 24. septembra 1998 o rozvoji konkurencieschopnosti európskeho priemyslu audiovizuálnych a informačných služieb prostredníctvom podpory vnútroštátnych rámcov zameraných na dosiahnutie porovnateľnej a účinnej úrovne ochrany neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti (98/560/ES, Ú.v. ES L 270, 7.10.1998 s. 48 – 55 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998H0560:EN:NOT>)).

2006: Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a o práve na vyjadrenie vo vzťahu ku konkurencieschopnosti európskeho priemyslu audiovizuálnych a online informačných služieb z 20. decembra 2006 (2006/952/ES, Ú.v. EÚ L 378, 27.12.2006 s. 72 – 77 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006H0952:SK:NOT>)).

² Zároveň by sa malo zabezpečiť, aby všetky prijaté spolu- či samoregulačné opatrenia boli v súlade s právnymi predpismi o hospodárskej súťaži.

S cieľom lepšie posúdiť všetko, čo sa už vykonalo, ako aj ďalších krokov, ktoré možno budú potrebné, sa v tejto správe (ako reakcia na výzvu v bode 6 odporúčania z roku 2006) analyzuje, ako sa v členských štátoch vykonávali opatrenia uvedené v odporúčaní z rokov 1998 a 2006 a ich účinnosť.

Základom pre vypracovanie správy boli informácie, ktoré poskytli členské štáty vo svojich odpovediach v dotazníku. Správa dopĺňa viaceré opatrenia Digitálnej agendy pre Európu³.

Podrobnejšie informácie o odpovediach a konkrétnych príkladoch prijatých opatrení sú dostupné v priloženom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

2. ZISTENIA

2.1. Boj proti nezákonnému alebo škodlivému obsahu

Poskytovatelia obsahu a služieb vyvíjajú čoraz väčšie úsilie v boji proti diskriminujúcemu a inému nezákonnému alebo škodlivému obsahu, predovšetkým vo forme **záväzkov/kódexov správania**, ktoré existujú v 24 členských štátoch⁴. Pokiaľ ide o obsah na internete, niektoré z týchto iniciatív zahŕňajú možnosť zobraziť na webovej stránke označenie kódexu správania na znamenie toho, že ho daná stránka dodržiava.

Okrem toho sa členské štáty usilujú rozvíjať **kvalitný a primeraný obsah pre neploletých** a uľahčovať prístup k nemu, napríklad prostredníctvom osobitných webových stránok pre deti a špeciálnych vyhľadávačov⁵.

Členské štáty sa síce zhodujú v názore, že podpora samoregulačných opatrení (kódexov správania) je užitočná, pretrvávajú však aj obavy, že dosiahnuté úrovne ochrany v tejto oblasti sa stále výrazne líšia.

V budúcnosti by sa existujúce opatrenia proti nezákonnému alebo škodlivému obsahu mali neprestajne monitorovať, aby sa zabezpečila ich účinnosť. Vytvárajú sa napríklad miesta, kam deti a rodičia môžu tento druh obsahu nahlasovať, ktoré má poskytovať poskytovateľ obsahu a ktoré sa môžu oprieť o fungujúce administratívne infraštruktúry, pričom však tieto iniciatívy nemajú spoločné črty a nevykazujú úspory z rozsahu, ktoré by zvýšili ich efektívnosť.

2.2. Telefónne horúce linky

Digitálna agenda pre Európu vyzýva členské štáty, aby do roku 2013 úplne zaviedli **telefónne horúce linky** na nahlasovanie urážlivého a škodlivého obsahu.

³ KOM(2010) 245 v konečnom znení/2: Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Digitálna agenda pre Európu“ (26. august 2010 – opravené znenie) (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm).

⁴ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 7 a poznámku pod čiarou 27.

⁵ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie strany 7 a 8 a poznámky pod čiarou 31, 32.

Medzičasom sú horúce linky v širokom meradle zavedené a využívajú sa v členských štátoch a Nórsku. Ich **spoluufinancovanie** z programu Európskej komisie Bezpečnejší internet je aj naďalej podstatným podporným mechanizmom.

Niektoré členské štáty sa odvolali aj na medzinárodnú asociáciu internetových horúcich liniek (INHOPE)⁶, zriadenú v roku 1999 v rámci **predchádzajúceho akčného plánu Bezpečnejší internet a v súčasnosti financovanú z programu Bezpečnejší internet**. Vzťahuje sa aj na krajiny mimo Európy⁷ a jej cieľom je zintenzívniť spoluprácu v tejto oblasti. Členské horúce linky INHOPE musia spĺňať kódex postupov INHOPE. Horúce linky 24 členských štátov sú členmi INHOPE⁸.

Celý rad horúcich liniek sa podieľa na tzv. **postupoch nahlasovania a odstraňovania**⁹, pri ktorých sa poskytovatelia internetových služieb zaväzujú okamžite odstrániť nezákonný obsah, ktorý im verejnosť nahlási prostredníctvom horúcej linky. 19 členských štátov¹⁰ oznámilo, že rozvinuli „postupy nahlasovania a odstraňovania“ a začali ich uplatňovať.

Vo fungovaní horúcich liniek a predovšetkým pri „postupoch nahlasovania a odstraňovania“ sa však zaznamenali podstatné **rozdiely**. Ide o rozdiely pri rozhodnutiach o tom, aký obsah je nezákonný, preskúmaní takýchto rozhodnutí, vystopovaní ich zdroja a poskytovateľov web hostingu a najmä oznamovaní týchto skutočností príslušným orgánom¹¹. Slovinsko a Bulharsko v dotazníku uviedli, že horúce linky na svojom území **monitorujú**¹², hoci táto oblasť nebola súčasťou dotazníka.

Rozšírené zavádzanie a zosieťovanie horúcich liniek je povzbudivou skutočnosťou, ale nie je dostatočné.

S cieľom podporiť ich efektívnosť, ako aj väčší súlad medzi členskými štátmi (napr. najlepšie postupy interakcie s orgánmi presadzujúcimi právo) je potrebné zvážiť spôsoby, ako ich spropagovať medzi používateľmi internetu vrátane detí a urobiť ich pre nich dostupnejšími, a spôsoby, ako zlepšiť ich fungovanie a dosiahnuť synergiu so súvisiacimi službami (napr. linky pomoci a centrá informovanosti, čísla 116 000/116 111).

Okrem toho by sa horúce linky mali dôslednejšie monitorovať.

2.3. Poskytovatelia internetových služieb (PIS)

PIS sa vo všeobecnosti čoraz viac podieľajú na ochrane nepľnoletých, napriek tomu, že im zo smernice o elektronickom obchode vyplýva len **obmedzené ručenie a zodpovednosť**¹³. To

⁶

Členmi INHOPE sú horúce telefónne linky z 35 krajín z celého sveta.

⁷

Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 35.

⁸

⁹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, strany 8 a 9. Podrobnejšie k otázke obmedzeného ručenia a zodpovednosti poskytovateľov internetových služieb podľa smernice o elektronickom obchode – pozri poznámku pod čiarou 13 tejto správy.

¹⁰

Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 39.

¹¹

Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 9.

¹²

Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 9.

¹³

Podľa smernice o elektronickom obchode (smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1 – 16)

platí pre ich právne povinnosti týkajúce sa nezákonného obsahu, ale predovšetkým pre **spoločné dobrovoľné záväzky** a dodržiavanie **kódexov správania**.

Združenia PIS však spravidla nemajú žiadny osobitný mandát vzhľadom na ochranu neplnoletých. Preto členovia týchto združení podpisujú a dodržiavajú kódexy správania na ochranu neplnoletých zvyčajne na základe dobrovoľnosti¹⁴.

Okrem toho len osem členských štátov¹⁵ a Nórsko uviedli, že **spotrebitelia alebo verejné orgány** sa počas hodnoteného obdobia zapojili do zostavovania kódexov správania a len šesť členských štátov¹⁶ nahlásilo, že existujú **hodnotiace systémy** na posúdenie účinnosti kódexov.

Celkovo len 11 členských štátov¹⁷ a Nórsko považuje samoregulačný systém a kódexy správania PIS za vyhovujúce pre nové digitálne prostredie.

PIS sa adresuje výzva, aby pri ochrane neplnoletých vyvinuli ešte väčšiu aktivitu. Dodržiavanie kódexov správania by sa malo viac rozšíriť a pozorne monitorovať.

Združeniam PIS sa adresuje výzva, aby zahrňali ochranu neplnoletých do svojich mandátov a svojim členom uložili tomu zodpovedajúce povinnosti.

Okrem toho by väčšie zapojenie spotrebiteľov a orgánov do zostavovania kódexov správania pomohlo zabezpečiť, aby samoregulácia skutočne bola reakciou na rýchlo sa rozvíjajúci digitálny svet.

2.4. Stránky sociálnych sietí

Stránky sociálnych sietí ponúkajú neplnoletým nesmierne možnosti. Napriek tomu, že ich význam narástol len pomerne nedávno, už zmenili spôsob, akým neplnoletí medzi sebou komunikujú a interagujú.

Na druhej strane však sociálne siete majú aj výrazný rizikový potenciál, ktorý sa dá zhrnúť v kategóriách „nezákonný obsah“, „obsah nevhodný pre danú vekovú skupinu“, „nevhodné kontakty“ a „nevhodné správanie“¹⁸. Jedným zo sľubných spôsobov znižovania týchto rizík sú usmernenia určené poskytovateľom sociálnych sietí a/alebo ich používateľom.

Iba 10 členských štátov¹⁹ spomenulo takéto usmernenia, a ešte menší počet členských štátov uviedol, že sú zavedené **hodnotiace systémy** na posúdenie ich účinnosti²⁰, takže „nezáväzné

(<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0031:sk:NOT>) nemajú PIS žiadnu všeobecnú povinnosť monitorovať informácie, ktoré prenášajú alebo ukladajú, ani povinnosť aktívne vyhľadávať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali, že ide o nezákonnú činnosť (článok 15 ods. 1). Na PIS sa vzťahuje obmedzená zodpovednosť za prenášané informácie (článok 12 ods. 1), za automatické, dočasné a prechodné uloženie týchto informácií (článok 13 ods. 1) a za uloženie informácií na žiadosť príjemcu služby (článok 14 ods. 1).

¹⁴ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 46.

¹⁵ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 48.

¹⁶ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 49.

¹⁷ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 50.

¹⁸ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 52.

¹⁹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 58.

²⁰ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 12.

predpisy“ sa dodržiavajú len v obmedzenej miere. Medzery v ich uplatňovaní by sa mohli zaplniť „**Zásadami pre bezpečnejšie sociálne siete v EÚ**“²¹, ku ktorým sa pripojilo 21 sociálnych sietí.

Vzhľadom na masívne rozšírenie stránok sociálnych sietí nestačia kontrolné systémy prevádzkovateľov na to, aby všetky potenciálne riziká dokázali odvrátiť efektívnym a jednotným spôsobom.

Podporuje sa aktívna angažovanosť zainteresovaných strán, predovšetkým prostredníctvom ďalšieho zvyšovania informovanosti o rizikách a spôsoboch boja proti nim, širšieho využívania usmernení s monitorovaním ich dodržiavania.

Okrem toho sociálne siete v čoraz väčšej miere na svojich stránkach zavádzajú miesta na nahlasovanie problémov, za ktorými sú dobre fungujúce administratívne infraštruktúry, s cieľom pomôcť deťom, ktoré sa stretnú s pochybnými pokusmi o nadväzovanie kontaktov (grooming), online šikanovaním a podobnými problémami, riešenia sa však zatiaľ hľadajú len od prípadu k prípadu.

Navyše štandardné nastavenie „ochrana súkromia“ pre deti, ktoré sa registrujú na sociálnych sieťach, ešte nie je rozšírené.

2.5. Problematický internetový obsah z iných členských štátov/z území mimo EÚ

Väčšina členských štátov sa domnieva, že podiel škodlivého obsahu pochádzajúci **z ich územia** je veľmi malý, podiel škodlivého obsahu **z iných členských štátov EÚ** považuje za výrazne väčší a podiel škodlivého obsahu pochádzajúci **z území mimo EÚ** za najväčší²². Pokiaľ ide o možné zlepšenia, niektoré členské štáty zastávajú názor, že by bolo jednoduchšie dosiahnuť **harmonizovanejšiu ochranu** na európskej úrovni, ktorú by uvítali, než na medzinárodnej úrovni²³. Napriek tomu prevláda všeobecný názor, že je vhodné motivovať tretie krajiny, aby prijímali na svojom území opatrenia, a veľká väčšina členských štátov a Nórsko vyslovili svoju podporu uzatvoreniu ďalších **dohôd s tretími krajinami**²⁴.

Intenzívnejšia spolupráca a harmonizovaná ochrana v oblasti problematického internetového obsahu sú žiaduce. Napriek tomu, že tento obsah pochádza predovšetkým z územia mimo EÚ, niektoré členské štáty sa domnievajú, že táto koncepcia je realistickejšia na európskej úrovni, než keby zahŕňala tretie krajiny.

2.6. Mediálna gramotnosť a zvyšovanie informovanosti

Všetky členské štáty sa zaviazali podporovať mediálnu gramotnosť a zvyšovať informovanosť o rizikách online médií a o existujúcich ochranných nástrojoch ako účinných preventívnych nástrojoch.

²¹ http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/sn_principles.pdf.

²² Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 60.

²³ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 13.

²⁴ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 13 a poznámku pod čiarou 63. Pri boji proti online šíreniu materiálu súvisiaceho so sexuálnym zneužívaním detí sa program Bezpečnejší internet zameriava na medzinárodnú a európsku spoluprácu, predovšetkým prostredníctvom podpory horúcich línií siete INHOPE.

Zaznamenal sa predovšetkým narastajúci počet príslušných iniciatív v členských štátoch, ktoré majú podobu **verejno-súkromných partnerstiev**. Z reakcií členských štátov vyplýva, že program Európskej komisie **Bezpečnejší internet**, ako aj projekt **Deti EÚ na internete** sa v tejto oblasti osvedčili ako veľmi cenné rámce²⁵.

Iniciatívy mediálnej gramotnosti a zvyšovania informovanosti sú čiastočne začlenené do formálneho vzdelávania, pričom sa vyvíja úsilie informovať aj rodičov a učiteľov. Z preskúmania, ktoré Komisia vykonala v roku 2009 však vyplynulo, že téma síce figuruje vo vnútroštátnych osnovách v 23 európskych krajinách, skutočné sprostredkovanie tohto učiva je však rozdrobené a nejednotné²⁶.

Pozitívne sa hodnotí intenzívnejšie začlenenie mediálnej gramotnosti a zvyšovania informovanosti do školského vzdelávania, na druhej strane však zostáva naliehavá výzva oslovit' všetky deti a rodičov a dosiahnuť jednotnosť medzi školami a členskými štátmi.

2.7. Obmedzený prístup k obsahu

Obmedziť prístup neplnoletých len na obsah, ktorý je vhodný pre ich vek, si vyžaduje dve veci: jednak zatriedenie podľa veku a klasifikáciu obsahu a jednak presadenie dodržiavania týchto zatriedení a klasifikácie. Za druhú podmienku sú zodpovední primárne rodičia, pričom im však cennú podporu môžu poskytnúť technické systémy – filtre, systémy overovania veku, systémy rodičovskej kontroly, atď.

2.7.1. Zatriedenie podľa veku a klasifikácia obsahu

V zásade existujúce systémy zatriedenia podľa veku a klasifikácie audiovizuálneho obsahu považuje za **dostatočné a účinné** 12 členských štátov²⁷, zatiaľ čo 13 členských štátov²⁸ a Nórsko usudzujú, že je **potrebné ich vylepšiť**.

16 členských štátov²⁹ a Nórsko uviedli, že majú **rozličné zatriedenia podľa veku a klasifikácie** pre rôzne typy médií. Desať členských štátov³⁰ a Nórsko túto skutočnosť považujú za problém. Osem členských štátov³¹ a Nórsko zdôraznili, že zvažujú opatrenia alebo iniciatívy s cieľom **dosiahnuť väčšiu jednotu** v tejto oblasti.

Spolu 15 členských štátov³² a Nórsko považuje **systémy klasifikácie pre mediálny obsah, ktoré by boli rovnaké pre všetky médiá a/alebo mali celoeurópsky charakter, za užitočné a realizovateľné**. Opačný názor zastáva deväť členských štátov³³, ktoré poukazujú na kultúrne rozdiely.

V tejto oblasti prevláda extrémna nejednotnosť – predstavy toho, čo je potrebné a užitočné, sa výrazne líšia medzi členskými štátmi a v nich.

²⁵ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 14.

²⁶ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 65.

²⁷ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 81.

²⁸ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 82.

²⁹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 83.

³⁰ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 85.

³¹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 86.

³² Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 87.

³³ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 88.

2.7.2. *Technické systémy (filtre, systémy overovania veku, systémy rodičovskej kontroly, atď.)*

Celkovo sa javí, že prevláda konsenzus, že technické opatrenia samotné nedokážu ochrániť neploletých pred škodlivým obsahom a môžu byť len jedným z prvkov v balíku opatrení.

Členské štáty sa rozchádzajú v názoroch na to, či technické opatrenia zamerané na zamedzenie potenciálne škodlivého obsahu prostredníctvom dodržiavania príslušných zatriedení a klasifikácií sú **užitočné, vhodné** (vzhľadom na právo na informácie a možné zneužitie cenzúry), **technicky zrealizovateľné a spoľahlivé**³⁴. Navyše všetky zdôraznili potrebu transparentnosti pri zaradovaní určitého obsahu na čiernu listinu a možnosti jeho vymazania z nej.

20 členských štátov³⁵ uviedlo, že príslušné odvetvie a verejné orgány **sa usilujú vyvinúť systém filtrov a zatriedenia** pre internet. 24 členských štátov³⁶ a Nórsko nahlásili **používanie nástrojov rodičovskej kontroly**. Tieto nástroje sú v 15 členských štátoch dostupné bezplatne a v 4 členských štátoch za poplatok.³⁷

Okrem toho sa zaznamenala aj rastúca snaha informovať používateľov o dostupných **systémoch filtrov a zatriedenia a softvéru na overenie veku**, čo je v 16 členských štátoch³⁸ povinné, či už zo zákona alebo na základe príslušných kódexov správania pre PIS alebo mobilných operátorov.

Hoci väčšina členských štátov vidí priestor pre zlepšenie svojich systémov zatriedenia podľa veku a klasifikácie, jednoznačne sa nezhodujú v názore na užitočnosť a zrealizovateľnosť systémov klasifikácie pre mediálny obsah, ktoré by boli rovnaké pre všetky médiá a/alebo mali celoeurópsky charakter. A predsa by sa vzhľadom na čoraz väčšmi bezhraničné šírenie online obsahu mali ďalej preskúmať spôsoby, ako lepšie zladit' tieto systémy.

Nástroje založené na internete s rodičovskou kontrolou sú čoraz dostupnejšie, ale ich spojenie s vhodným obsahom sa realizuje len od prípadu k prípadu, pričom medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely.

V tejto súvislosti sa javí vhodné zvážiť inováčnejšie systémy zatriedenia a klasifikácie obsahu, ktoré by sa v sektore IKT mohli širšie využívať (výrobcovia, poskytovatelia web hostingu a obsahu, atď.) a ktoré by však zároveň ponechali potrebnú pružnosť pre miestne chápanie „vhodnosti“ a dodržiavali zaužívané normy v otázke zodpovednosti rozličných aktérov na internete.

³⁴ Program Bezpečnejší internet zadal porovnávaciu štúdiu účinnosti dostupných filtrov v Európe. Prvé výsledky sa uverejnili v januári 2011. http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/projects/filter_label/sip_bench2/index_en.htm

³⁵ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 16.

³⁶ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 77.

³⁷ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, stranu 16 a poznámku pod čiarou 78.

³⁸ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 76.

2.8. Audiovizuálne mediálne služby

Pokiaľ ide o **spolu/samoregulačné systémy** na ochranu neplnoletých pred škodlivým obsahom, **audiovizuálne mediálne služby na požiadanie** (pri ktorých takéto systémy existujú v ôsmich členských štátoch, pričom sedem z nich má kódex správania) zaostávajú za **televíznymi programami**, pri ktorých sú takéto systémy zavedené v 14 členských štátoch, z ktorých 11 zaviedlo kódex správania³⁹.

Najčastejší spôsob upozornení rodičov na škodlivý obsah a potrebu obmedziť prístup **sú ikony na obrazovke a/alebo akustické signály** priamo pred poskytnutím potenciálne škodlivého obsahu. Tento systém existuje ako pre televízne vysielanie, tak pre služby audiovizuálneho mediálneho obsahu na požiadanie.

Väčšina členských štátov považuje tieto varovania za užitočné, niektoré ich vyžadujú zo zákona alebo sú ustanovené v kódexoch správania. **Technické filtračné zariadenia alebo softvér vrátane systému nastavených zablokovaní** a zakódovaní pomocou **kódov PIN** sa využívajú menej. Len malý počet členských štátov používa pri **audiovizuálnych mediálnych službách na požiadanie** klasifikáciu podľa veku a časové obmedzenia prenosu⁴⁰.

Niektoré členské štáty pri otázke spoľahlivosti systémov označovania a varovania zdôraznili význam **zodpovednosti rodičov** a skutočnosť, že tieto systémy môžu fungovať len vtedy, keď rodičia budú kontrolovať, čo ich deti pozerajú, a tým zabezpečia účinnosť systémov.

Rozmanitosť opatrení prijatých v tejto oblasti je prejavom rozdelenia v smernici o audiovizuálnych mediálnych službách, ale zároveň odráža aj ťažkosti pri dosahovaní politickej zhody pri riešení tohto problému.

Univerzálne dostupné technické prostriedky, ktoré deťom poskytujú selektívny prístup k obsahu na internete, ako sú napríklad nástroje rodičovskej kontroly spojené s obsahom zatriedeným a označeným podľa veku, sú veľmi rozmanité. Riešenia vyvinuté pre lineárne poskytovanie/televízne vysielanie (napr. vysielacie časy) sa často nejavia vhodné pre internet a iné audiovizuálne mediálne služby na požiadanie.

2.9. Videohry

Celkovo 17 členských štátov a Nórsko považuje fungovanie svojich systémov zatriedenia podľa veku za **uspokojivé**⁴¹. Členské štáty, s výnimkou Nemecka, využívajú systémy **PEGI** (Pan-European Games Information System)⁴² a **PEGI Online**⁴³.

Pokiaľ ide o hry online, PEGI Online sa považuje v zásade za dobré riešenie, no celý rad členských štátov vyslovil svoje obavy zo skutočnosti, že dotknuté odvetvie sa na tomto systéme **podieľa len v obmedzenej miere**.

Hodnotiace systémy na posúdenie možných pozitívnych a negatívnych vplyvov videohier na vývoj alebo zdravotný stav neplnoletých existujú len v piatich členských štátoch⁴⁴ a Nórsku.

³⁹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, strany 20 - 22 a poznámky pod čiarou 93, 94, 99, 100.

⁴⁰ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, strany 20 -22.

⁴¹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 107.

⁴² <http://www.pegi.info/en/>

⁴³ <http://www.pegionline.eu/en/>

Ako možné ďalšie opatrenie na ochranu neplnoletých pred škodlivými videohrami sa najčastejšie uvádzalo zvyšovanie **mediálnej gramotnosti** a **informovanosti**, pričom ide predovšetkým o lepšie vyznačenie rizík spojených s videohrami a o propagáciu existujúcich ochranných nástrojov. Avšak len v ôsmich členských štátoch a v Nórsku sú tieto opatrenia súčasťou **školského vzdelávania**.

Odpovede členských štátov navyše potvrdzujú potrebu ďalších opatrení vzhľadom na **maloobchodný predaj videohier v obchodoch** s cieľom zabrániť predaju videohier deťom, ktoré nedosiahli stanovenú vekovú hranicu. Opatrenia na zvýšenie informovanosti prijalo len šesť členských štátov a Nórsko⁴⁵ a len v štyroch členských štátoch⁴⁶ maloobchodníci zaviedli príslušné kódexy správania.

Systémy zatriedenia podľa veku (najmä PEGI) vo väčšine členských štátov fungujú dobre, problémom zostáva ich obmedzené uplatňovanie na online hry a nedodržovanie vekových obmedzení pri predaji hier na maloobchodnom trhu. Okrem toho by ďalšie opatrenia na zvyšovanie informovanosti (napr. mediálna gramotnosť na školách) mali pozitívny preventívny účinok.

2.10. Právo na vyjadrenie v online médiách

Celkovo 16 členských štátov⁴⁷ zabezpečuje právo na vyjadrenie v online novinách/periodikách, v 13 členských štátoch⁴⁸ sa toto právo vzťahuje aj na spravodajské služby založené na internete, v 17 členských štátoch⁴⁹ na online televízne služby, v 15 členských štátoch⁵⁰ na online rádio služby a v 9 členských štátoch⁵¹ aj na iné online služby.

Členské štáty posudzujú **úroveň ochrany** pred tvrdeniami skutočností⁵² v online médiách a účinnosť existujúcich príslušných systémov približne v rovnakej miere ako dostatočné a účinné, ako aj ako nedostatočné.

Zavedenie práva na vyjadrenie vzťahujúceho sa na online médiá v členských štátoch nie je jednotné a líši sa pri každom type online média.

Okrem toho existuje priestor na zlepšenie účinnosti existujúceho systému.

3. ZÁVERY

Všeobecným pozitívnym výsledkom je, že podľa prieskumu rôznych aspektov odporúčaní z rokov 1998 a 2006 si všetky členské štáty sú vedomé výziev spojených s ochranou neplnoletých v online prostredí a čoraz viac sa snažia na ne reagovať. Kombinácia politík

⁴⁴ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 118.

⁴⁵ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, strany 24, 25 a poznámku pod čiarou 119.

⁴⁶ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 120.

⁴⁷ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 128.

⁴⁸ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 129.

⁴⁹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 130.

⁵⁰ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 131.

⁵¹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, poznámku pod čiarou 132.

⁵² V zmysle prílohy 1 k odporúčaniu z roku 2006 – Orientačné usmernenia pre zavedenie opatrení zabezpečujúcich právo na vyjadrenie alebo rovnocenný opravný prostriedok vo vzťahu k online médiám do vnútroštátneho práva alebo praxe na vnútroštátnej úrovni.

s výrazným podielom samoregulačných opatrení sa zdá byť najlepším, najflexibilnejším a najúčinnnejším riešením konvergenie medzi platformami (TV, PC, inteligentné mobilné telefóny, konzoly atď.) a audiovizuálnym obsahom.

Podrobná analýza politických reakcií v členských štátoch ponúka prehľad veľmi rozmanitých – a často veľmi odlišných – opatrení v Európe. Platí to predovšetkým pre boj proti nezákonnému a škodlivému obsahu, zvyšovanie bezpečnosti v sociálnych sieťach a zefektívňovanie schém zatriedenia obsahu.

Veľmi často regulačným alebo samoregulačným opatreniam chýba ctižiadosť a súlad s podobnými opatreniami v iných členských štátoch, alebo sa jednoducho nerealizujú v praxi účinným spôsobom. Mozaika opatrení v Európe bude mať za následok jedine rozdrobenosť trhu a zmätok pre rodičov a učiteľov, ktorí sa pokúšajú zistiť, ako čo najlepšie pripraviť deti na online prostredie a chrániť ich v ňom.

Táto správa a podrobné odpovede získané v prieskume členských štátov⁵³ názorne dokladajú, že ďalšie kroky na európskej úrovni sa môžu založiť na osvedčených postupoch členských štátov a dosiahnuť úspory z rozsahu v sektore IKT, aby deti mohli bezpečným spôsobom využívať výhody stále sa meniaceho digitálneho sveta.

⁵³ Pracovný dokument útvarov Komisie